

Sárközyné Szabó Piroska, jegyző

Adony Város Polgármesteri Hivatala

Az önkormányzati SzMSz-ek felülvizsgálatának aktualitása

Az Országgyűlés 2011 végén fogadta el Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényt (a továbbiakban: Mötv.). A törvény hatályba lépése többlépcsős, rendelkezéseinek jelentős része 2013. január 1-én lép hatályba. Az Mötv. hatálybalépésével párhuzamosan veszti hatályát a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.).

Az önkormányzatok képviselő-testületei az Ötv. rendelkezései szerint alkották meg, illetve vizsgálták felül a 2010-es önkormányzati választásokat követő 6 hónapon belül szervezeti és működési szabályzataikat (a továbbiakban: SzMSz). Az Mötv. ugyan nem írja elő az SzMSz-ek kötelező felülvizsgálatát a jogszabályi változásra tekintettel, de a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 22. §-a értelmében azt mégis el kell végezni, ehhez kívánok néhány gondolattal segítséget nyújtani.

I. Általános rendelkezések

Az Ötv. általános, néhol keret rendelkezésétől eltérően az Mötv. 53. §-a konkrétan felsorolja, hogy a képviselő-testületnek az SzMSz-ében miről is kell rendelkeznie. Az SzMSz-ek felülvizsgálatánál első körben át kell tekinteni, hogy minden e törvényi rendelkezésben meghatározott tárgykör szabályozásra került-e.

Az Mötv. 41. § (2) bekezdésében a képviselő-testület szervei pontosításra, illetve kibővítésre kerültek. A bővítés a jegyző és a társulás beiktatásával valósult meg. Ehhez kapcsolódik, hogy a képviselő-testület – az át nem ruházható hatáskörök kivételével – hatásköreit, a polgármester, a bizottságok, a részönkormányzat testületén felül a jegyzőre és a társulásra is átruházhatja. Ezen lehetőség alapján átgondolandó, hogy milyen hatásköröket célszerű a jegyzőre átruházni.

Továbbá ha nem kerültek például az SzMSz mellékletében felsorolásra az átruházott hatáskörök, akkor azt most meg kell tenni.

A képviselő-testület hatáskörénél maradva, az Mötv. 42. §-a szabályozza az át nem ruházható hatásköröket. Ezek többnyire megegyeznek az Ötv. 10. §-ában meghatározottakkal, inkább fogalmazásbeli változás történt. Az SzMSz-ben ezen kérdés szabályozása csak jogszabályi hivatkozással történhetett, ezért ennek módosítása az új jogszabályra való utalással szükséges.

Az SzMSz általános rendelkezései között, a feladat- és hatásköröknél kerültek szabályozásra az önkormányzat önként vállalt feladatai. A feladatfinanszírozási rendszerre való áttérés miatt célszerű az önként vállalt feladatok áttekintése.

II. A képviselő-testület működése

A képviselő-testület működésére vonatkozó szabályok az Mötv. 43.-55. §-ában található. Látható, hogy az Mötv. 43. § (2) bekezdése az alakuló ülés összehívására és vezetésére a polgármestert hatalmazza fel. Ez eltér az Ötv. rendelkezésétől, mely az ülés összehívására a polgármestert, vezetésére pedig a legidősebb települési képviselőt, mint korelnököt jelölte ki. Az SzMSz-ek többsége szabályozza az alakuló ülés megtartásának rendjét, ezért a párhuzamos jogalkotás elkerülése érdekében a módosítást, hatályon kívül helyezést el kell végezni.

Változott a rendkívüli ülés összehívására jogosultak köre, így ennek átvezetését, a jogszabályhely behivatkozásának módosításával szintén el kell végezni.

Az Mötv. átalakította a zárt ülés kötelező tartásának eseteit. A 46. § (2) bekezdés szerint a képviselő-testület

- a) zárt ülést tart önkormányzati hatósági, összeférhetetlenségi, méltatlansági, kintüntetési ügy tárgyalásakor, fegyelmi büntetés kiszabása, valamint vagyonnyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén,
- b) zárt ülést tart az érintett kérésére válaszadás, kinevezés, felmentés, vezetői megbízás adása, annak visszavonása, fegyelmi

eljárás megindítása és állásfoglalást igénylő személyi ügy tárgyalásakor.

Tehát a b) pont esetén megfordul a korábbi szabály. Ugyanis az Ötv. szerint az alapeset a zárt ülés volt, de ha az érintett hozzájárult, akkor üggyét nyílt ülésen tárgyalhatta a képviselő-testület. Az új szabály szerint pedig az alapeset a nyílt ülés, de ha az érintett kéri, akkor üggyét zárt ülésen kell tárgyalni.

A felülvizsgálattal együtt, az érintett nyilatkozattételi lehetőségének módját is célszerű szabályozni az SzMSz-ben.

Új rendelkezés, hogy az SzMSz-ben kell meghatározni azt, hogy mely önszerveződő közösségek képviselőit illeti meg tevékenységi körükben tanácskozási jog a képviselő-testület és bizottsága ülésein, melyet a Mötv. 53. § (3) bekezdése mond ki.

A döntés megszületéséhez az Mötv. 47. § (2) bekezdése egyértelműen kimondja a képviselők több mint felének az igen szavazatát. Itt teszi helyre a jogalkotó azt a sokat vitatott esetet, hogy az igen szavazatok többségének hiányában a képviselő-testület a javaslatot elutasította, kiküszöbölve azt a helytelen gyakorlatot, hogy nem született döntés.

Az Mötv. 48. § (3) bekezdése előírja a név szerinti szavazást, ha a képviselők egynegyede azt indítványozza, a további esetek szabályozását pedig az SzMSz-re bízza. Az Ötv. a név szerinti szavazás esetköreit teljes egészében az SzMSz-re hagyta, a rendelkezések áttekintése az új szabályozás ismeretében szükséges.

Az Mötv. 49. § (2) bekezdése új rendelkezésként előírja, hogy a képviselő-testület az SzMSz-ben határozza meg a személyes érintettségre vonatkozó bejelentési kötelezettség elmulasztásának jogkövetkezményeit.

A minősített többség eseteit az Mötv. 50. §-a szabályozza, az új törvényi hivatkozás miatt az SzMSz módosítása szükséges.

Az Mötv. 52. §-a meghatározza a képviselő-testület üléséről készült jegyzőkönyv tartalmi követelményét, melyet az SzMSz további

tartalommal egészíthet ki. A Mötv. rendelkezése több olyan tartalmi elemet is felsorol, melyet a képviselő-testületek az SzMSz-ben már szabályoztak, így ezek felülvizsgálata a párhuzamos jogalkotás elkerülése végett elengedhetetlen.

III. A bizottságok működése

A Mötv. 57. §-a kimondja, hogy a képviselő-testület az SzMSz-ben határozza meg bizottságait, a bizottságok tagjainak számát, a bizottságok feladat- és hatáskörét, működésük alapvető szabályait. Továbbá szintén az SzMSz-ben kell meghatározni azokat az előterjesztéseket, amelyeket a bizottság nyújt be, továbbá amely előterjesztések a bizottság állásfoglalásával nyújthatók be a képviselő-testületnek.

A legtöbb SzMSz-ben a feladat- és hatáskörök meghatározásra kerültek, néhol az előterjesztések benyújtására és véleményezésére is találunk rendelkezéseket, de az esetek többségében ezek összemosódnak a hatásköri szabályozással. Éppen ezért célszerű ezeket felülvizsgálni, és a jogszabályi tagolásban az SzMSz mellékletében megfogalmazni.

A Mötv. 60. § új rendelkezésként úgy szól, hogy a bizottság üléséről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet a jegyzőnek 15 napon belül a kormányhivatalnak meg kell küldeni. Az eddigi gyakorlat szerint csak az átruházott hatáskörben hozott döntéseket tartalmazó bizottsági jegyzőkönyvet kellett megküldeni a kormányhivatal részére. Továbbá lehetőség volt arra is, hogy a bizottság üléséről feljegyzés készüljön. Ez a törvényi szabályozás értelmében a jövőben nem lehetséges, az SzMSz módosítása indokolt.

IV. A polgármester

A Mötv. bővíti a polgármester hatáskörét, amikor 68. § (3) bekezdésében kimondja, hogy a polgármester a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörei kivételével az SzMSz-ben meghatározott, a testület két ülése közötti időszakban felmerülő, halasztathatlan önkormányzati ügyekben dönthet, melyről utólag a képviselő-testületet tájékoztatni kell. Az SzMSz-ek kiegészítése e tárgy-

körben célszerű, módosítása pedig a jogszabályi hivatkozások változása miatt szükséges.

V. A jegyző, aljegyző

2013. január 1-től a jegyzőt és az aljegyzőt pályázat alapján, határozatlan időre a polgármester nevezi ki. Az Mötv. 82. § (3) bekezdése szól arról, hogy a jegyzői és az aljegyzői tisztség egyidejű betöltetlensége, illetve tartós akadályoztatásuk esetére – legfeljebb hat hónap időtartamra – az SzMSz rendelkezik a jegyzői feladatok ellátásának módjáról.

Megjegyzem, hogy az önkormányzat SzMSZ-ének módosítása mellett gondoskodni kell a polgármesteri hivatal SzMSZ-ének módosításáról is az esetleges eltérő szabályozás elkerülése végett. A hivatali SzMSZ elkészítése a jegyző feladata, amelynek határozattal történő jóváhagyása a képviselő-testület hatáskörébe tartozik.

VI. Polgármesteri hivatal, közös önkormányzati hivatal

2013. január 1-től a körjegyzőségek megszűnnek. A kettőezer fő alatti lakosságszámmal rendelkező községeknek közös önkormányzati hivaltalt kell létrehozni. Az Mötv. 84. § (2) bekezdésének rendelkezése

szerint a polgármesteri hivatal és a közös önkormányzati hivatal hivatalos elnevezését a képviselő-testület az SzMSZ-ében feltünteti. Itt is ügyelni kell arra, hogy ezzel párhuzamosan az említett hivatalok SzMSZ-e és alapító okirata módosításra kerüljön, vagy pedig az SzMSZ-ben az alapító okirat szerinti név kerüljön beiktatásra.

VII. Nemzetiségi önkormányzattal való együttműködés

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 80. §-a kimondja, hogy a helyi önkormányzatok és a nemzetiségi önkormányzatok együttműködésének formáit, a nemzetiségi önkormányzat részére biztosított működési feltételeket az érintett önkormányzatok SzMSZ-ében rögzíteni kell, az e tárgyban kötött külön együttműködési megállapodáson felül. Az együttműködési megállapodások megkötésének határideje 2012. június 1. volt, melyet követő 30 napon belül az SzMSZ-t is módosítani kellett. Előfordulhat, hogy vagy a települési, vagy a nemzetiségi önkormányzat SzMSZ-ének módosítása a jogszabályi rendelkezés ellenére elmaradt. Várható a nemzetiségi törvény átfogó módosítása, így annak függvényében az SzMSZ-ek ezen rendelkezését is át kell tekinteni.